

Voljnost bodočih razrednih učiteljev za vpletanje glasbenih dejavnosti v pouk

Eva Jedrlinič Peloz in dr. Barbara Kopačin, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem

Namen raziskave je bil seznaniti se s pripravljenostjo študentov razrednega pouka za vpletanje glasbenih dejavnosti v pouk, ko bodo zaključili študij na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem. Zanimalo nas je, ali se študenti razrednega pouka počutijo pripravljeni za spremljanje otroškega petja z glasbenim instrumentom ter ali se študenti razrednega pouka, ki so vključeni v obšolsko pevsko ali drugačno glasbeno udejstvovanje, počutijo bolj pripravljeni za izvajanje glasbenih dejavnosti na osnovni šoli kot študenti, ki v te niso vključeni.

Ključne besede: glasbena umetnost, glasbene interesne dejavnosti, pripravljenost poučevanja, bodoči razredni učitelji, predmetnik UP PEF

TEORETIČNA IZHODIŠČA

Glasbena umetnost v osnovni šoli

Glasbena umetnost učencem ponuja možnost za aktivno in selektivno poslušanje glasbe v različnih medijih in na prireditvah. S povezovanjem izvajanja in ustvarjanja spodbuja sodelovanje v pevskih zboreh, drugih glasbenih skupinah in dejavnostih ter motivira za vseživljenjsko izobraževanje. Procesi glasbenega učenja in poučevanja spodbujajo razvoj glasbenega doživljanja in mišljenja ter vplivajo na razvoj glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj. Temeljne metode glasbenega poučevanja in učenja se uresničijo z dejavnostmi glasbenega izvajanja, ustvarjanja in poslušanja glasbe, ki se med seboj prepletajo. To omogoča sprejemanje različnih oblik glasbe ter njeno presojanje in vrednotenje (Oblak 1993; Holcar idr. 2011). Začetni trije razredi osnovne šole predstavljajo prehodno obdobje, ki v vertikalnem zaporedju izhaja iz predšolske glasbene vzgoje, postopno pa vodi k zahtevnejšim in usmerjenim glasbenim izkušnjam. Te omogočajo globlje doživljanje in spoznavanje glasbenih vsebin in postopno razumevanje njihovih izraznih prvin. Po teh ugotovitvah je zgrajen učni načrt za glasbeno umetnost v osnovni šoli.

Glasba v šoli dopolnjuje kulturno in socialno življenje ter sooblikuje zdravo zvočno okolje. Glasbeni pouk s svojo odprtostjo in zvočnim jezikom v šolsko delo vnaša sproščeno komunikacijo in spodbuja povezovanje različnih predmetnih področij. Spodbuja samodisciplino, ustvarjalnost, estetsko občutljivost, umetniško izražanje ter sodelovanje v kulturnem življenju. V učnem načrtu je v prvi triadi predpisanih 70 ur pouka glasbene umetnosti, medtem ko se v drugi triadi ure zmanjšajo na 52,5 ur. V zadnji triadi je pouku glasbene umetnosti namenjenih 35, v 9. razredu pa 32 ur (Holcar idr. 2011).

Glasbene interesne dejavnosti

Glasbene interesne dejavnosti so danes prisotne skorajda na vsaki osnovni šoli. Učencem dajejo možnost sproščanja ob glasbi, druženja s prijatelji ter izkušnjo javnega nastopanja na prireditvah, hkrati pa ponujajo nezavedno in zavedno rast glasbenega znanja. Interesne dejavnosti niso ocenjene in se učenci zanje odločijo prostovoljno. Po svoji vsebini pomenijo dodatne programe in dodatno vzgojno nalogo osnovne šole. Postranski namen interesnih dejavnosti pa je tudi razvijanje društev. Imamo kulturna, športna, folklorna in ostala društva, ki se ne morejo razvijati brez naslednikov, zato viri za pojav interesnih dejavnosti obstajajo v različnih organizacijah, društvih ter krajevni skupnosti (Banovec 2012).

Na večini osnovnih šol se lahko učenci vpišejo v šolske dejavnosti, kot so pevski zbor, računalništvo, ročna dela, šahovski krožek, fotografski krožek ... in na obšolske oziroma izvenšolske dejavnosti (glasbena šola, folklor, gasilstvo ...). Te so odvisne od krajevne skupnosti ter značilnosti kraja (Banovec 2012).

Pevski zbor

Zbor je skupina pevcev, pri kateri je vsak glas večkrat zaseden. Razlikujemo jih lahko po zasedbi – moški zbor (tenor in bas); deški, dekliški, otroški, mladinski in ženski zbor (sopran in alt) ter mešani zbor moških in ženskih ali otroških glasov – ali pa po funkciji – operni zbor, cerkveni zbor, poklicni zbor, amaterski zbor ... Na osnovnih šolah navedno delujejo otroški pevski zbor, mlajši mladinski ter mladinski pevski zbor (Kljun 1999).

Danes otroški zbor v slovenskem šolstvu spada med interesne dejavnosti, kar pomeni, da se otroci za prepevanje odločijo prostovoljno. Zbori, v katerih pojejo osnovnošolski otroci, se glede na učni načrt delijo na enoglasne ter dvo- in triglasne otroške pevske zборе. V prvih pojejo učenci, stari med šest in devet let, v dvo- in troglasnih pa

učenci, stari med deset in petnajst let. Pravilnik o standardih in normativih za izvajanje osnovnošolskega programa prvim dodeli pevske vaje v obsegu dveh ur, večglasnim pa največ štiri ure na teden (Žvar 2003).

Zborovsko petje daje tudi glasbeno neizobraženim pevcem priložnost, da poustvarjajo vrhunske stvaritve klasičnih skladateljev. Kdor želi igrati v orkestru, mora prej v glasbeno šolo. Kdor želi peti v zboru, pa ne potrebuje formalne glasbene izobrazbe. Glasbeno pismen pa je tisti, ki spoštuje glasbo in glasbeno dediščino, ki zna glasbi prisluhniti in jo ovrednotiti (Hribar 2014).

Glasbeno šolstvo na Slovenskem

Glasbeno šolstvo v Sloveniji sodi pod okrilje države in poteka vzporedno z osnovnim šolstvom ter spada med osnovnošolsko izobraževanje. Razlikujeta se po tem, da je glasbeno izobraževanje neobvezno in poteka v popoldanskem času, ko učenci zaključijo osnovnošolski, obvezni pouk. Program glasbenega izobraževanja je javno veljaven, z njim se pridobi javno veljavna izobrazba. V pouk vseh predmetov se lahko vključijo predšolski otroci, osnovnošolci, srednješolci in odrasli pod pogoji, določenimi z izobraževalnimi glasbenimi in plesnimi programi (Glasbeno izobraževanje 2016).

V osnovnem glasbenem in plesnem izobraževanju se izvaja pet programov. V prvi izobraževalni program – Predšolska glasbena vzgoja – sprejemajo petletne otroke. To izobraževanje traja eno leto. Naslednji izobraževalni program je Glasbena pripravnica, ki prav tako traja eno leto, vanj pa so vpisani učenci, ki so stari šest let, torej učenci 1. razreda osnovne šole. Tretji program, ki se izvaja v glasbeni šoli, je Plesna pripravnica, ki traja tri leta, vanjo pa se lahko vpišejo učenci, stari šest let. Četrty program je Glasba ali Glasbeni program. Minimalna starost učencev v tem programu je sedem let, šolanje pa lahko traja 4, 6 oziroma 8 let. S tem lahko učenci zaključijo glasbeno izobraževanje in prejmejo uradno potrdilo. Zadnji program je Ples. Izobraževanje lahko traja od 4 do 6 let in pogoj za vpis je, da so učenci stari 9 let (Glasbeno izobraževanje 2016).

Med samim izvajanjem lahko učenci izbirajo med različnimi skupinami inštrumentov ali predmetov, na katere se želijo osredotočiti: z igranjem na orkestrske instrumente, s solo petjem, z instrumenti s tipkami ali z igranjem na brenkala ter na smeri ples. Otroci lahko v času glasbenega izobraževanja sodelujejo tudi v komorno-ansambelski igri, orkestru. K predmetoma Nauk o glasbi in Solfeggio so vključeni vsi učenci glasbene šole (Glasbeno izobraževanje 2016).

Plesna dejavnost

Plesna vzgoja je v najširšem pomenu vzgajanje s plesom. To je področje estetske, umetnostne in kulturne vzgoje. Je enakovredno pomemben del v predšolski vzgoji kot tudi v nadaljnjem vzgojno-izobraževalnem procesu. Telesna aktivnost z ustvarjalnim gibanjem postaja v sodobnih metodah učenja in poučevanja nepogrešljiva sestavina učnega procesa. Sredstvo vzgajanja s plesom je oblikovanje, izražanje in ustvarjanje z gibanjem (Kroflič in Gobec 1995).

Učenci se lahko tako poleg organiziranih plesnih dejavnosti znotraj šolskega pouka vpišejo tudi v javno glasbeno šolstvo, kjer se izvajata balet in sodobni ples, v različna plesna društva ali plesne klube. Danes ločimo več plesnih zvrsti, kot so: balet, razni ples, folklorni ples in družabni ples. Vse te zvrsti so del kulture vsakega naroda (Banovec 2012).

Obvezni glasbeni predmeti na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem

Študijski program razredni pouk je Univerzitetni študijski program (UN) 1. stopnje, ki traja 4 leta, in 2. stopnje podiplomskega študija z enoletnim trajanjem. Temeljni cilji programa 1. stopnje so usmerjeni v razvijanje profesionalne pripravljenosti učitelja/-ice kot drugega učitelja/-ice za učenje in poučevanje vseh kurikularnih predmetov v 1. razredu osnovne šole. Poudarek izobraževanja učitelja/-ice je na sodobnih izhodiščih o pojmovanju pedagoških poklicev, za katere kandidati pridobijo tako akademsko izobrazbo kot poklicno kvalifikacijo. V prvih štirih letih lahko dosežejo 240 kreditnih točk (ECTS) ter dodatne točke iz izbirnih predmetov, ki jih lahko izbirajo med notranjimi in zunanjimi izbirnimi predmeti, v prvem letniku podiplomskega študija pa 60 kreditnih točk (ECTS) (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

V prvih dveh letih se pojavijo osnovni predmeti, kjer študentje prejmejo osnovna znanja. Od tega so sklopi družboslovja ter naravoslovja, matematike, slovenskega jezika, psihologije in pedagogike ter glasbene kulture. V tretjem letniku pridobijo znanja iz didaktike različnih predmetov, kjer se naučijo, kako podajati različno snov učencem. Ko pridejo do zadnjega letnika pa se vse to nadgradi in dodela. V prvem letniku podiplomskega študija, program razredni pouk, so predmeti bolj specifični. Študenti se spoznajo s specialno pedagogiko, kvalitativnim raziskovanjem, socialno edukacijo, filozofijo edukacije, izdelati morajo magistrski seminar ter izbrati izbirni predmet. V vseh štirih letih in letu na podiplomski stopnji je potrebno opraviti tudi praktično usposabljanje, ki se z leti časovno daljša in daje študentom večje zadolžitve (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

Glasbena kultura

Ta predmet se izvaja v prvem letniku na študijskem programu razredni pouk, kjer vsebina temelji na razumevanju in uporabi temeljnih glasbenih znanj in ustrezne glasbene terminologije. Pomembno je, da študent/-ka razume, bere ter izvaja partiture, vokalno in instrumentalno ter glasbeno ustvarja in poustvarja. Med samim poukom tako uri svoje razvijanje glasbenih in posebno pevskih sposobnosti ter spretnosti igranja na male instrumente. Osredotoči se tudi na zgodovinski pregled glasbenih slogov, značilnosti, oblik ter predstavnike teh slogov (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt). Cilji in kompetence, ki jih je potrebno doseči na koncu leta, so zapisani v učnem načrtu Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem.

Vokalno instrumentalni pouk

Predmet se izvaja v drugem letniku na dodiplomskem študiju, kjer se študenti seznajajo s teorijo glasbe, z razumevanjem in izvajanjem notnega zapisa; razumevanjem glasbenega gradiva in oblikovanjem instrumentalnih spremljav. Študenti na vajah in predavanjih pridobijo osnove vokalne tehnike; tehnike igranja na otroške inštrumente, kot so lastna glasbila, improvizirani inštrumenti, Orffov instrumentarij; ter nadgradijo znanje osnov igranja na inštrumente s klaviaturo. Seznajajo se z oblikovanjem instrumentalnih spremljav: bordun, ostinato, imitacija, eno- in večglasne polifone spremljave, harmonske spremljave. Pridobijo pa tudi osnove zborovodstva, seznajajo se z obvladovanjem shem taktovskih načinov, vodenjem vokalnih, instrumentalnih in vokalno instrumentalnih skupin. Študentom se predstavi načine spodbujanja glasbene ustvarjalnosti otrok in uvajanja v svet kreativnosti ter sodobne možnosti glasbenega izraza in zapisa (UP PEF Študijski program 1. stopnje razredni pouk, učni načrt).

Didaktika glasbe

Ta predmet se izvaja v tretjem in četrtem letniku na dodiplomski stopnji, kjer se z vstopom v višji letnik vsebina nadgrajuje in dopolnjuje. Študenti se na vajah, seminarjih in predavanjih seznajajo s petjem in pravilno vokalno tehniko, metodami učenja pesmi ter interpretacije le-te. Svoje znanje igranja na instrumente, ki so ga pridobili v predhodnih letnikih, nadgradijo. Osredotočijo se na tehniko, uporabo, metode učenja igranja na mala glasbila in interpretacijo. Osredotočijo se tudi na druge glasbene dejavnosti, kot so poslušanje glasbe, kako pri otrocih spodbujati ustvarjalnost, na glasbeno-didaktične igre, zakonitosti glasbenega in estetskega razvoja, oblikovanje in uporabo glasbenih pojmov. Glasbo spoznajo kot sredstvo komunikacije pri poslušanju, izvajanju in ustvarjanju. Pomembno teži pri predavanjih imajo tudi

modeli poučevanja, sestava učne ure, načrtovanje le-te, spremljanje in evalviranje učenja in poučevanja glasbe (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

Pri didaktiki glasbe 3 pa se vsebine nadgradijo, ko gredo študenti z znanjem, ki so ga pridobili, v razred, kjer izvajajo učno uro z ustrežno vsebino, z ustreznimi metodami in oblikami dela, glasbenimi dejavnostmi ter ustreznimi učno-vzgojnimi cilji z vseh treh področij. Seznajajo se s smotno in pravilno uporabo avdio in video sredstev ter uporabo malih glasbil. Spoznajo zakonitosti glasbenega in estetskega razvoja otrok ter način oblikovanja in uporabe glasbenih pojmov (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

Izbirne glasbene vsebine

Poleg glavnih predmetov, ki se na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem izvajajo, nam študijski program ponuja tudi izbirne predmete, ki jih izbiramo med notranjimi in zunanjimi izbirnimi predmeti. Notranji izbirni predmeti so tisti, ki jih študenti izbirajo znotraj študijskega programa. Zunanje izbirne predmete pa lahko študenti izbirajo v okviru in izven stroke, v drugih študijskih programih Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem oziroma v študijskih programih slovenskih in tujih visokošolskih zavodov (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

Popularna glasba v prostoru in času

To je izbirni predmet, ki se izvaja v četrtem letniku študijskega programa razredni pouk na 1. stopnji. Pri predmetu študentje spoznavajo pomen popularne glasbe v kontekstu vzgojno-izobraževalnega procesa. Med predavanji in vajami razvijajo in poglobljajo znanja o različnih popularnih glasbenih zvrsteh skozi čas, spoznavajo tudi različne izvajalce in jih vrednotijo, samostojno proučujejo in uporabljajo ustrezno študijsko literaturo ter spoznavajo načine muziciranja popularne glasbe nekoč in danes (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

Pevski zbor in Osnove zborovodstva

Izbirna predmeta Pevski zbor in Osnove zborovodstva sta dva samostojna predmeta, ki se izvajata ločeno, vsebinsko pa se dopolnjujeta. Študentje s petjem razvijajo, poglobljajo in širijo glasbene sposobnosti, spretnosti, ustvarjalnost in znanja ter zvočno mišljenje. Na vajah in predavanjih študentje spoznajo načine, kako učencu z različnimi metodami in glasbenimi dejavnostmi približati petje v pevskem zboru in kako razvijati njegove glasbene sposobnosti, spretnosti, ustvarjalnosti in znanja v smislu estetskega, glasbenega in celostnega otrokovega razvoja. Študentje se pri obeh predmetih spoznajo s tem, kako lahko v praksi povezujejo

glasbene vsebine z drugimi področji in kako samostojno poiskati in uporabljati študijsko literaturo. Skozi konkretne primere se študentje seznajajo z načini vključevanja sodobne tehnologije v učni in glasbeno-ustvarjalni proces ter, kako prenašati in preizkušati teoretična in praktična spoznanja v praksi. Ob zaključku predmeta študentje pridobijo teoretična in praktična znanja ter druge sposobnosti za vodenje pevskega zbora (UP PEF Študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt).

EMPIRIČNI DEL

Problemi, namen in cilji

Vsak se v obdobju izobraževalnega procesa ter kasneje v življenju pogostokrat sreča z glasbo, in sicer v različnih interesnih dejavnostih, ki so tako ali drugače povezane z glasbo. Kot najbolj razširjeno ljubiteljsko dejavnost pri nas Hribar (2013) postavlja ravno pevski zbor, saj v zborih v Sloveniji poje okoli 64000 pevcev. Vedno pa se lahko vključimo tudi v plesne dejavnosti ali pa v glasbeno šolo, kjer se izvaja tako učenje igranja na inštrument, plesna dejavnost kot tudi solo petje.

Z raziskavo smo želeli preveriti, koliko se študenti razrednega pouka na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem, ki bodo s prvo zaposlitvijo poučevali tudi glasbeno umetnost v osnovnih šolah, počutijo pripravljeni za izvajanje glasbenih dejavnosti na osnovni šoli. Zanimalo nas je, kakšno je njihovo glasbeno predznanje in ali le-to vpliva na njihovo pripravljenost za izvajanje pouka glasbene umetnosti ter kako. Želeli smo ugotoviti, če je glasbeno obštudijsko udejstvovanje v pevskem zboru, plesnih dejavnostih, orkestru ali kakršnikoli drugi glasbeni dejavnosti povezano s pripravljenostjo poučevanja glasbene umetnosti.

Zastavili smo si naslednji cilj:

C1: Analizirati, ali se študenti razrednega pouka na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem počutijo dovolj pripravljeni za izvajanje glasbenih dejavnosti na osnovni šoli.

Raziskovalne hipoteze

Glede na predmet in problem raziskave smo postavili naslednje hipoteze:

H1: 50 % študentov ali več se počuti dovolj pripravljenih, da bi z inštrumentom spremljali petje otrok v razredu.

H2: Študenti razrednega pouka se počutijo najmanj pripravljeni za igranje na glasbene inštrumente.

H3: Študenti razrednega pouka, ki so vključeni v obštudijsko pevsko ali drugačno glasbeno udejstvovanje, se počutijo bolj pripravljeni za izvajanje glasbenih dejavnosti na osnovni šoli, kot študenti, ki v te niso vključeni.

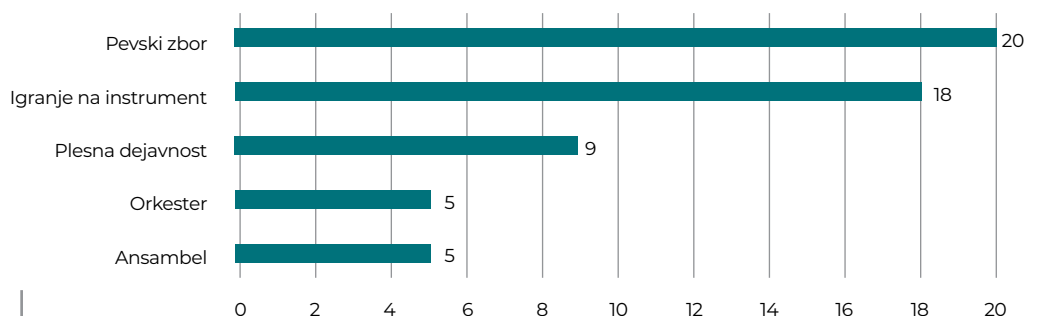
Metodologija

Raziskovalni vzorec

V raziskovalni vzorec so bili vključeni študenti študijskega programa razrednega pouka na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem. Anketni vprašalnik je rešilo 40 študentov 4. letnika diplomskega študija in 40 študentov 1. letnika podiplomskega študija (10 študentov in 70 študentk). Anketiranci so stari od 22 pa do 29 let. Največ jih je v starosti med 23 in 25 let. Vzorec udeležencev je bil neslučajnostni in priložnostno izbran.

Uvodoma prikazujemo demografske podatke anketirancev. Zanimalo nas je, koliko izmed študentov se v prostem času kakorkoli ukvarja z glasbo.

Iz prejetih odgovorov je bilo razvidno, da se le 41 % ali 33 anketiranih študentov trenutno ukvarja z glasbo v prostem času. Vseh anketirancev je bilo 80, od tega jih je 59 % (47 študentov) odgovorilo, da glasba ni njihov hobi. Razberemo lahko, da je več tistih študentov, ki se v svojem prostem času z glasbo ne ukvarjajo. V nadaljevanju bomo prikazali, s katero glasbeno dejavnostjo se ukvarjajo tisti, ki so odgovorili pritrdilno, da se v prostem času ukvarjajo z glasbo.

Graf 1: S katero glasbeno dejavnostjo se v prostem času ukvarjajo študenti

Anketiranci so lahko izbrali več možnih odgovorov. Od 33 študentov, ki se v prostem času ukvarjajo z glasbenimi dejavnostmi, jih največ poje v pevskem zboru. Takih študentov je 20, kar predstavlja 61 % delež vzorca, ki se ukvarja z glasbenimi dejavnostmi. 18 študentov ali 55 % delež vzorca tistih študentov, ki se ukvarjajo z glasbo, igra tudi na glasbeni inštrument. 9 študentov, kar predstavlja 27 % delež vzorca tistih, ki se v prostem času ukvarjajo z glasbo, se v prostem času ukvarja s plesom, medtem ko je v ansamblu in orkestru le po 15 % študentov, kar skupno predstavlja 5 študentov od triintridesetih.

Pripomočki

Za zbiranje podatkov smo sestavili anketni vprašalnik za študente, ki obiskujejo 4. letnik diplomskega in 1. letnik podiplomskega študija razrednega pouka na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem. Spletna anketa je obsegala 23 vprašanj, večinoma zaprtega tipa. Prvi sklop je obsegal vprašanja nominalnega tipa, drugi sklop pa ordinalnega in intervalnega tipa, kjer smo lahko uporabili več statističnih metod. V prvem delu anketnega vprašalnika smo dobili demografske podatke anketiranih študentov (spol, starost, letnik študija ...), nato pa smo dobili odgovore, ali so študentje v času svojega izobraževanja v prostem času vključeni v glasbene dejavnosti, ki so jim ponujene na Pedagoški fakulteti ali izven nje. Z dobljenimi odgovori smo dobili vpogled v to, ali se počutijo dovolj suverene za poučevanje glasbene umetnosti na osnovni šoli po končanem študiju.

Postopek zbiranja podatkov

V okviru raziskave smo naslov spletne ankete poslali študentom v začetku meseca junija 2019. Internetno povezavo smo poslali študentom preko spletne aplikacije Facebook, kjer smo jih pozvali

na njihovih zasebnih skupinah vsakega letnika. Za reševanje vprašalnika so sodelujoči potrebovali približno pet minut. Z anketiranjem smo zaključili 20. 6. 2019, ko štiri dni nismo dobili več nobenega rešenega anketnega vprašalnika.

Rezultati in razprava

Pripravljenost študentov za izvajanje glasbenih dejavnosti pri pouku

Za analizo prve hipoteze smo se odločili za uporabo χ^2 testa kot statistične metode, ki je natančen test za primerjavo opazovane porazdelitve s pričakovano porazdelitvijo, če imamo opravka z nominalnimi spremenljivkami. Nominalne spremenljivke so tiste, pri katerih dve vrednosti med seboj lahko le razlikujemo, torej preverimo ali sta vrednosti enaki ali ne. V našem primeru sta bili to DA oziroma NE odgovora na vprašanje, pri katerem smo študente spraševali, ali se počutijo dovolj pripravljeni, da bi z inštrumentom spremljali otrokovo petje.

Najprej smo postavili ničelno in osnovno hipotezo: H_0 : Manj kot 50 % študentov se ne počuti dovolj pripravljenih, da bi z inštrumentom spremljali otrokovo petje.

H_1 : 50 % študentov ali več se počuti dovolj pripravljeno, da bi z inštrumentom lahko spremljali otrokovo petje.

Spodnja preglednica nam prikazuje odgovor na vprašanje, ki smo ga zadali študentom, z namenom, da bi vrednotili Hipotezo 1. χ^2 je statistično pomemben, kar pomeni, da se deleži med seboj pomembno razlikujejo. Največ je tistih študentov, ki so pritrdilno odgovorili, da se počutijo dovolj pripravljene (58), ostalih pa je 22. Izračun je prikazan v spodnji preglednici.

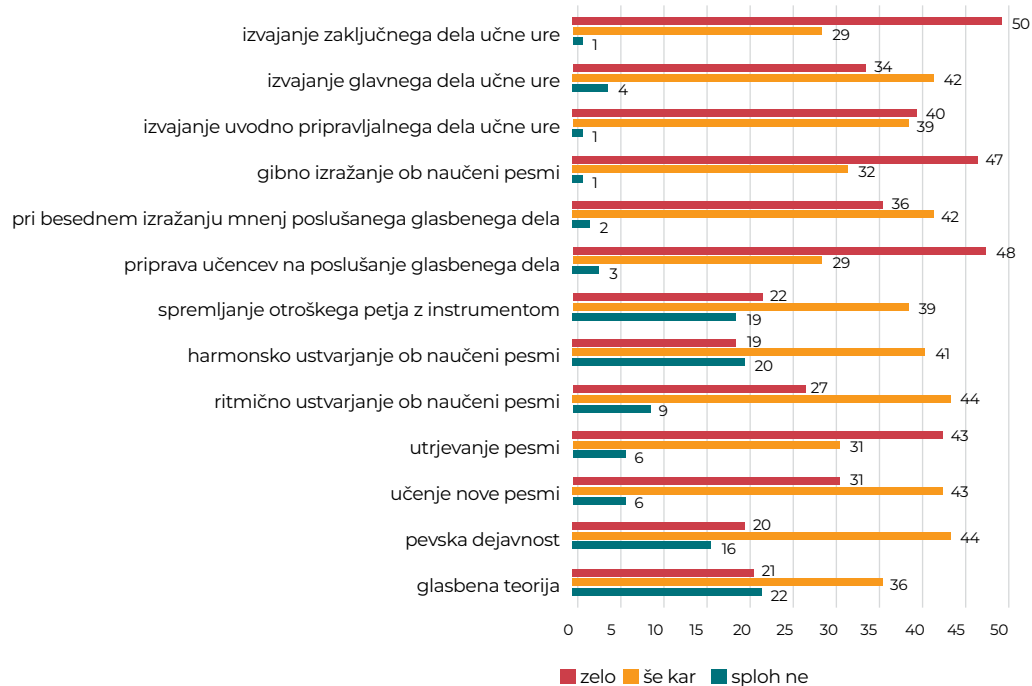
Pripravljenost študentov	f	p	χ^2 (p)
da	58	0,857	0,0124
ne	22	0,418	

$p \leq 0,05$

Preglednica 1: Analiza ali se več kot 50 % študentov počuti dovolj pripravljeno za spremljanje otroškega petja z inštrumentom

Stopnja značilnosti je $0,0124 < 0,05$, kar nam pove, da je povezava med dvema spremenljivkama statistično pomembna in statistično značilne razlike res obstajajo. Glede na rezultate lahko zavrtnemo ničelno hipotezo in tako zaključimo s 95 % verjetnostjo, da se 50 % študentov ali več počuti dovolj pripravljene, da bi z inštrumentom spremljali otroško petje.

Za vrednotenje hipoteze nas je zanimalo tudi, pri katerih glasbenih dejavnostih se študenti počutijo najbolj pripravljeni in suvereni za izvajanje. Na spodnjem grafu si lahko ogledamo rezultate 80 študentov, ki so odgovorili na spletno anketo.

Graf 2: Področja, kjer se študenti počutijo najbolj pripravljeni pri poučevanju glasbene umetnosti

Iz Grafa 2 lahko razberemo, da se večina študentov počuti še kar pripravljeno pri vseh glasbenih dejavnostih, kar smo tudi potrdili z izračunom v Preglednici 1. Povzamemo lahko, da se študentje počutijo najbolj suverene pri izvajanju zaključnega dela ure, takih študentov je 50 ali 62,5 % delež vzorca. Pri povezovanju glasbenih dejavnosti z gibnim izražanjem ob naučeni pesmi se počuti kot zelo dobro usposobljen kar 58,8 % delež vzorca ali 47 študentov. Pri pripravi učencev na poslušanje glasbenega dela se zelo dobro usposobljenih počuti kar 45 študentov (60 %). Najmanj ali sploh nepripravljeno pa se študenti počutijo pri podajanju glasbene teorije. Takih študentov je 22, kar predstavlja 29 % delež anketiranih študentov. 20 študentov ali 26 % delež vseh anketirancev se ne počuti najbolj pripravljen za harmonsko in melodično ustvarjanje ob naučeni pesmi. 19 študentov ali 23,8 % delež vseh anketiranih študentov pa se počuti najmanj suveren pri spremljanju otroškega petja z inštrumentom.

Pri izvajanju glasbenega pouka je pomembno, da se učitelj počuti samozavestno in več svojega dela. Jekovec (2011) je v svojem raziskovalnem delu izpostavila problematiko o pomankanju glasbene izobrazbe učiteljev, ki vpliva na kakovost dela pri glasbenem pouku. Učitelji, ki imajo manj glasbenega znanja, so omejeni pri igranju na glasbila kot tudi pri samem posredovanju glasbenega znanja. Učitelji med študijem namreč dobijo osnovno glasbeno znanje, vendar to ni dovolj. Na podlagi raziskave je avtorica spoznala, da je na razpolago kar nekaj seminarjev, ki so namenjeni učiteljem razrednega pouka, vendar se jih pogosto ne udeležijo.

Pripravljenost študentov razrednega pouka za igranje na glasbene inštrumente

Hipotezo, s katero smo trdili, da se študenti počutijo najmanj pripravljene za igranje na glasbene inštrume-

mente, lahko ovrednotimo na podlagi zgornjega grafa, iz katerega lahko razberemo, da se večina študentov, in to kar 61 (22 študentov se počuti zelo pripravljeno, 39 pa še kar), kar predstavlja 76 % delež vzorca, počuti dovolj pripravljeno za spremljanje otroškega petja na glasbeni inštrument.

Študenti so na vprašanje, zakaj menijo, da se počutijo dovolj suverene, podali različne odgovore. Napisali so, da se počutijo suverene pri spremljanju otroškega petja na inštrument zaradi dobrega predznanja, ki so ga prejeli pred vstopom na fakulteto, zaradi dobre podlage znanja iz glasbene šole, osvojenega občutka za ritem in melodijo, ker so na nastopu/praksi to preizkusili in ugotovili, da znajo spremljati petje z inštrumentom, ker so se v času študija naučili osnovne spremljave, branja not, igranja na flavto, kitaro in klavir, osnovnih akordov na klavir in kitaro, prav tako na Orffove inštrumente, ker radi igrajo na instrument in imajo veselje do glasbenega učenja. Nekateri študenti imajo dovolj znanja na glasbenem področju, eni pa so opisali profesorje, ki so jih učili, kot zelo odprte, torej takšne, ki radi pomagajo, tudi če se študenti ne počutijo dovolj kompetentne.

Iz prebranega lahko sklepamo, da je večina študentov, ki se počutijo pripravljeno, tistih, ki so pred študijem obiskovali srednjo vzgojiteljsko šolo ali glasbeno šolo in tam pridobili že osnove igranja na glasbene inštrumente. Veliko študentov pa je mišljenja, da je po petih ali štirih letih študija prejelo zadostno znanje na področju glasbe.

Študentje, ki se ne počutijo dovolj suvereno pri spremljanju otroškega petja, so odgovorili, da je to zaradi tega, ker je bilo v času študija premalo časa za vaje, ker sami niso dovolj vadili, premalo je bilo sprotnega utrjevanja, ker jim igranje na glasbila ne gre dobro od rok, ker niso dobili dovolj znanja tekom študija,

premalo je bilo praktičnega dela, premalo je bilo notranje motivacije za učenje igranja na inštrument, ker so se igranja nazadnje učili v 3. letniku. Nekateri študentje pravijo, da nimajo toliko osnovne podlage za samostojno igranje na inštrument in bi zato morali veliko vaditi, se pa vsekakor vidi napredek iz prvega letnika. Drugi pa so podali mnenje, da bi lažje pesmice lahko spremljali, težjih pa ne, saj nimajo dovolj znanja in izkušenj z igranjem. Prebrali pa smo lahko tudi odgovor, da je bilo vsega igranja na fakulteti v času študija premalo in da je bilo le-to posredovano prehitro. Tisti brez izkušenj tako še vedno nimajo trdnih temeljev.

Iz podanih odgovorov lahko sklepamo, da so to študenti, ki so najverjetneje v prvem letniku prvič rokovali z glasbenimi inštrumenti in se prvič spoznali z notami in glasbeno teorijo. Večina jih trdi, da niso dovolj vadili in sprotno utrjevali, kar je najverjetneje glavni razlog, da niso suvereni pri igranju na inštrumente. Opazimo lahko, da imata pri igranju na inštrumente velik vpliv tudi volja in želja po učenju in obvladanju glasbenega inštrumenta, ki ju mora študent ponotranjiti sam.

Kljub temu lahko Hipotezo 2, s katero smo trdili, da se študenti počutijo najmanj pripravljeni na igranje na glasbene inštrumente, ovržemo, saj je večina študentov pripravljena na spremljanje otrokovega petja z glasbenimi inštrumenti. To lahko tudi razberemo iz Grafa 2, kjer je jasno videno število tistih študentov, ki se počutijo pripravljeno, to je 76 % delež vseh anketiranih študentov. Zgoraj navedene podatke lahko tudi podpremo z raziskavo, ki so jo opravili profesorji, ki so ocenjevali pripravljenost svojih študentov na poučevanja glasbenega pouka. Avtorji (Šulentić Begić, Begić in Škojo 2017) so zapisali, da so profesorji na hrvaških pedagoških

fakultetah svoje študente ovrednotili s povprečno oceno 3,8 od 5 za pripravljenost na poučevanje glasbenega pouka. Ovrednotili so jih tudi pri igranju na glasbene inštrumente, kot so klavir in kitara, ter jim dali povprečno oceno 3,5 ter nato pri igranju na tolkala z oceno 3,7. Petje so ocenili s 4, pri glasbenih igrah in poslušanju glasbe pa so študente ocenili z oceno 4,1.

Obštudijska glasbena dejavnost v povezavi s pripravljenostjo na izvajanje glasbenih dejavnosti na osnovni šoli

Pri analizi tretje hipoteze smo se odločili za uporabo regresijske analize, saj nam pomaga analizirati odnos med odvisno spremenljivko in eno ali več neodvisnimi spremenljivkami.

Najprej smo postavili ničelno in osnovno hipotezo: H0: Študentje, ki se NE ukvarjajo z glasbo v prostem času, se na splošno NE počutijo dovolj suverene za poučevanje glasbene umetnosti.

H1: Študenti, ki se ukvarjajo z glasbo v prostem času, se na splošno počutijo dovolj suverene za poučevanje glasbene umetnosti.

Nato smo izbrali odvisno spremenljivko in vse tiste spremenljivke, ki nanjo pomembno vplivajo. V našem primeru je bila odvisna spremenljivka suverenost za poučevanje glasbene umetnosti, neodvisna pa ukvarjanje študentov z glasbo v prostem času. Regresijsko analizo smo izračunali v Excel-u, s pomočjo Data Analysis - Regression. Kot rezultat smo dobili p-vrednost oziroma stopnjo značilnosti 0,009 < 0,05. To nam pove, da je korelacija oziroma povezava med spremenljivkama statistično pomembna in statistično značilne razlike res obstajajo. Izračun si lahko ogledamo v spodnji preglednici.

pripravljenost študentov za izvajanje glasbenih dejavnosti			
obštudijsko glasbeno udejstvovanje		da	ne
	da	51	33
	ne	29	47
	skupaj	80	80
Pearsonov hi-kvadrat		0,29401762 p (0,009)	

Preglednica 2: Analiza podatkov, ali se študenti, ki se obštudijsko ukvarjajo z glasbo, tudi počutijo bolj pripravljeni za izvajanje glasbene umetnosti

Glede na rezultate regresije, ki so vidni v Preglednici 2, lahko zavrnemo ničelno hipotezo in trdimo, da se študentje, ki se ukvarjajo z glasbo v prostem času, počutijo na splošno bolj suverene za poučevanje glasbene umetnosti. To, da je obštudijsko udejstvovanje v različnih glasbenih dejavnosti dobro za vsakogar, lahko potrdimo tudi z raziskavo Kopačin (2015), ki pravi, da je med skupinama učencev, ki se obšolsko ukvarjajo z glasbo (ples, igranje v instrumentalni skupini, formalno-glasbeno izobraževanje, pevski zbor), in tistimi, ki se ne, veliko pomembnih razlik v uspešnosti pri posameznih šolskih predmetih, inteligentnosti in socialnem vedenju. Glavne ugotovitve so pokazale, da učenci, ki so v času svojega šolanja aktivni na področjih, po-

vezanih z glasbo, oblikujejo ustrežnejše vedenjske vzorce, so v povprečju uspešnejši pri ostalih šolskih predmetih in so v povprečju dosegli boljše rezultate na testu Ravenovih matric v primerjavi s tistimi, ki ne sodelujejo na nobenem od navedenih področjih.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Namen raziskave je bil seznaniti se s pripravljenostjo študentov razrednega pouka za vpletanje glasbenih dejavnosti v pouk, ko bodo zaključili študij na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem. Zanimalo nas je, ali se študenti razrednega pouka počutijo pripravljene na spremljanje otroškega petja z glasbenim inštrumentom ter ali se študenti razrednega pouka, ki so vključeni v obšolsko pevsko ali drugačno glasbeno udejstvovanje, počutijo bolj pripravljene pri izvajanju glasbenih dejavnosti na osnovni šoli, kot študenti, ki v te niso vključeni.

Ugotovili smo, da se večina študentov počuti dovolj pripravljene za vpletanje in vodenje glasbenih dejavnosti pri pouku po končanem študiju. Pri tem pa ima veliko vlogo volja in želja za učenje glasbenih inštrumentov in glasbe same. Zavedati se moramo, da te želje profesor ne more vsaditi v študenta, ampak mora študent sam delati na pridobivanju le-te. Čeprav tega nismo uspeli statistično dokazati, smo iz raziskave in prejetih rezultatov lahko ugotovili, da se 50 % študentov ali več počuti dovolj pripravljene za izvajanje glasbenih dejavnosti pri pouku. Hipotezo 1 smo tako potrdili s prejetimi rezultati Hi kvadrata. Ugotovili smo tudi, da se večina študentov počuti najbolj pripravljena pri izvajanju zaključnega dela ure, v povezovanju gibnega izražanja ob naučeni pesmi in pri pripravi učencev na poslušanje glasbenega dela. Predvidevamo lahko, da je temu tako, ker so to lažje sestavine učne ure, ki zahtevajo najmanj glasbenega znanja. Najmanj ali sploh nepripravljeno pa se študentje počutijo pri podajanju glasbene teorije, pri harmonskem in melodičnem ustvarjanju ob naučeni pesmi ter spremljanju otroškega petja z inštrumentom. Iz rezultatov lahko vidimo, da so študenti negotovi na tistih področjih, ki so najtežja in zahtevajo nekoliko več truda in sprotne dela.

Drugo hipotezo smo ovrednotili odstotkovno in prišli do zaključka, da se večina študentov (58 ali 74 % delež vzorca) počuti dovolj pripravljena pri igranju in spremljanju otroškega petja z glasbenim inštrumentom. Ugotovili smo, da se študenti počutijo pripravljeno zaradi dobrega predznanja pred vstopom na fakulteto in osvojenega občutka za ritem in melodijo kot tudi, ker so v letih študija prejeli zadostno znanje na glasbenem področju. Na podlagi predstavljenih rezultatov analize lahko torej ovržemo Hipotezo 2, s katero smo trdili, da se študenti razrednega pouka počutijo najmanj pripravljeno pri igranju na glasbene inštrumente.

Pri zadnji, tretji hipotezi, ali se študenti razrednega pouka, ki so vključeni v obšolsko pevsko ali drugačno glasbeno udejstvovanje, počutijo bolj pripravljeno pri izvajanju glasbenih dejavnosti na osnovni šoli, kot študenti, ki v te niso vključeni, smo prišli do rezultata in p-vrednosti $0,009 \leq 0,05$. Ta izračun nam je povedal, da je povezava med obema skupinama, med tisto, ki se udeležuje obšolskih glasbenih dejavnosti, in tisto, ki se ne, pomembna, torej značilne razlike res obstajajo. Tako smo potrdili, da se študentje, ki se ukvarjajo z glasbo v prostem času, počutijo na splošno dovolj suvereno za poučevanje glasbene umetnosti.

Menimo, da bo raziskava v bodoče koristila profesorjem glasbene umetnosti na osnovni in srednji šoli ter profesorjem, ki poučujejo bodoče učitelje razrednega pouka, hkrati pa vsem bodočim študentom. Iz rezultatov raziskave lahko razberemo, kje je potrebno več delati, na katerem področju imajo študenti primanjkljaje. Tako lahko s pomočjo te raziskave izboljšamo učne glasbene predmete na fakulteti in s tem tudi kakovost znanja študentov. Prispevek pa bi obenem lahko prispeval tudi k številčnejšemu obiskovanju obšolskih glasbenih dejavnosti med študenti.

LITERATURA

- Banovec, K. (2012): *Glasbene interesne dejavnosti na osnovnih šolah v občini Črnomelj*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Glasbeno izobraževanje. (2016). Pridobljeno 18. 6. 2019, http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/glasbeno_izobrazevanje/.
- Holcar, A., Borota, B., Breznik, I., Jošt, J., Kerin, M., Kovačič, A., Lango, J., Mraz Novak, T. in Sicherl Kafol, B. (2011): *Učni načrt za glasbeno vzgojo v osnovni šoli*. Pridobljeno 18. 6. 2019, http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_glasbena_vzgoja.pdf.
- Hribar, N. (2014): *Note brez pomote: Glasbeno opismenjevanje v otroškem pevskem zboru*. Radovljica: Didakta.
- Hribar, N. (2013): *Glasbeno opismenjevanje v enoglasnem otroškem pevskem zboru*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Jekovec, L. (2011): *Glasbene dejavnosti na osnovni šoli pod vodstvom učitelja razrednega pouka*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Jurišević, M. (2011): *Glasba kot sredstvo motivacije*. Diplomsko delo. Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.
- Kljun, B. (1999): *Vpliv petja v otroškem zboru na razvoj glasbenih sposobnosti in spretnosti*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Kopačin, B. (2015): *Pomen glasbenih aktivnosti učencev*. D. Hozjan, *Aktivnosti učencev v učnem procesu* (str. 453–477). Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
- Kroflič, B. in Gobec, D. (1995): *Igra – gib – ustvarjanje – učenje*. Novo mesto: Pedagoška obzorja.
- Oblak, B. (1993). *Glasbena vzgoja. Od glasbenih doživetij in igre h glasbenim izkušnjam. Priročnik za učitelje v 1. in 2. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
- Statistični urad Republike Slovenije. *Osnovno glasbeno in plesno izobraževanje*. Pridobljeno 2. 9. 2019, https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/10_Dem_soc__09_izobrazevanje__05_glasbeno_izobraz__10_09792_osn_glasb_izobraz_kazal/0979206S.px/.
- Šulentić Begić, J., Begić, A., Škojo, T. (2017): *Opinions of University Music teachers on the Musical Competencies necessary for primary education teachers*. Pridobljeno 28. 8. 2019, <https://eric.ed.gov/?q=williges+of+future+teachers+to+be+for+music+classes&id=EJ1126029>.
- UP PEF študijski program 1. stopnje Razredni pouk, učni načrt. Pridobljeno 15. 8. 2019, [https://www.pef.upr.si/izobrazevanje/dodiplomski_studij_1%20stopnje/razredni_pouk_\(un\)/od_2018-2019](https://www.pef.upr.si/izobrazevanje/dodiplomski_studij_1%20stopnje/razredni_pouk_(un)/od_2018-2019).
- Žvar, D. (2003). *Interesna dejavnost Pevski zbor*. Ljubljana: ministerstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.